

สรุปผลการประชุมร่วมกันของรัฐสภา
ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เริ่มประชุมเวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา
ณ ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร อาคารรัฐสภา

เมื่อครบองค์ประชุมแล้ว ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย รองประธานรัฐสภา ขึ้นบัลลังก์ และกล่าวเปิดประชุม จากนั้นได้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ สรุปผลการประชุมได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม (ไม่มี)

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม

รองประธานรัฐสภาได้เสนอให้ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) จำนวน ๔ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๖ วันศุกร์ที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕

ครั้งที่ ๗ วันอังคารที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕

ครั้งที่ ๘ วันพุธที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕

ครั้งที่ ๙ วันอังคารที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕

ที่ประชุมได้รับรองรายงานการประชุมทั้ง ๔ ครั้งดังกล่าว

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว (ไม่มี)

ระเบียบวาระเรื่องด่วน

จากนั้นประธานรัฐสภาได้ปฏิบัติหน้าที่ต่อและเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาระเบียบวาระเรื่องด่วน คือ **ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ.** ซึ่ง คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ (ในระเบียบวาระเรื่องด่วน)

ก่อนที่ที่ประชุมจะพิจารณา ประธานรัฐสภาได้อนุญาตให้ นางสุดฤทัย เลิศเกษม รองอธิบดี กรมประชาสัมพันธ์ นางสาวนิรามิสสุข ตั้งศรีพงศ์ ผู้แทนจากกรมประชาสัมพันธ์ และนายกิตติศักดิ์ จุลสำรวล ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เข้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุม ตามข้อบังคับฯ ข้อ ๕๒

เมื่อนายธนกร วังบุญคงชนะ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ได้แถลงหลักการและเหตุผล คือ

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ เสรีภาพดังกล่าวให้ครอบคลุมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชน แต่ให้คำนึงถึงวัตถุประสงค์และภารกิจของหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ด้วย สมควรกำหนดให้มีองค์กรเพื่อทำหน้าที่คุ้มครองเสรีภาพของบุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติรับรอง และกำหนดให้มีการส่งเสริมจริยธรรมสื่อมวลชนเพื่อให้การทำหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพเป็นไปอย่างเหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สมาชิกฯ อภิปราย ฝ่ายที่สนับสนุนร่างพระราชบัญญัติให้เหตุผลว่าจำเป็นต้องมีการออกกฎหมายเพื่อควบคุมหรือกำกับดูแลให้สื่อมวลชนมีจริยธรรมในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่อประชาชน จำเป็นต้องมีการปฏิรูปสื่อเพื่อส่งเสริมและแก้ไขปัญหามาตรฐานทางจริยธรรมของสื่อมวลชน ลดการร้องเรียนจากประชาชน ปัญหาสื่อมวลชนนำเสนอข่าวสารที่ไม่ถูกต้อง บิดเบือนข้อเท็จจริง สร้างความขัดแย้งในสังคม ส่งผลกระทบต่อประชาชนหรือเป็นสื่อเทียม ประเด็นกลไกการกำกับดูแลตนเองขององค์กรสื่อมวลชนไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ สื่อมวลชนเป็นองค์กรที่สามารถชี้นำสังคม นำเสนอข่าวสารที่เสียหายต่อประชาชนได้ จำเป็นต้องมีกฎหมายกำกับดูแลสื่อมวลชนให้ทำหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและมีจริยธรรมวิชาชีพ จึงเห็นควรรับหลักการและพิจารณาปรับปรุงในเนื้อหาสาระของกฎหมาย

ความเห็นของฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินี้ให้เหตุผลว่า หลักการเป็นการส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อ แต่เนื้อหาสาระเป็นการควบคุมสื่ออย่างเห็นได้ชัด การออกกฎหมายควบคุมสื่อจะส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพในการเสนอข่าวสารและการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมของวิชาชีพสื่อมวลชน เปิดช่องให้มีการใช้อำนาจรัฐแทรกแซงความเป็นอิสระหรือปิดกั้นสื่อมวลชนในการทำหน้าที่ ดังเช่น การนำเสนอเกี่ยวกับการชุมนุมทางการเมือง การตรวจสอบฝ่ายรัฐบาล การออกกฎหมายควบคุมสื่อมวลชนเป็นการปิดหูปิดตาประชาชน โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ และทำลายกลไกการกำกับดูแลตนเองของสื่อมวลชน จึงมีข้อห่วงใยหลักประกันสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน ประเด็นว่าร่างกฎหมายนี้ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา ๓๕ ที่มุ่งคุ้มครองบุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้มีเสรีภาพในการเสนอข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ เนื้อหาสาระของร่างพระราชบัญญัติเป็นการควบคุมสื่อมวลชนมากกว่าที่จะคุ้มครองเสรีภาพของสื่อมวลชน ประเด็นความขัดแย้งทางความคิดเห็น ร่างกฎหมายนี้มีการคัดค้านจากองค์กรวิชาชีพสื่อ เช่น สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ควรพิจารณาทบทวนหรือถอนร่างพระราชบัญญัติออกไป ประเด็นว่าร่างกฎหมายล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคสื่อสังคมออนไลน์ ประเด็นประชาชนไม่ได้รับประโยชน์จากกฎหมายนี้ ประเด็นว่าการออกกฎหมายฉบับนี้จะส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพสื่อมวลชนได้จริงหรือไม่ เป็นการเสนอกฎหมายในช่วงเวลาที่เหมาะสมหรือไม่ ประเด็นการกำกับดูแลตนเองของสื่อมวลชน (Media Self-regulation) สื่อมวลชนควรจะมีองค์กรและกลไกในการกำกับดูแลกันเองในการส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพสื่อมวลชน ภาครัฐควรทำหน้าที่ส่งเสริมกลไกการกำกับดูแลตนเองของสื่อ โดยไม่เข้าไปแทรกแซงหรือปิดกั้นการเสนอข่าวสารของสื่อมวลชน กฎหมายฉบับนี้จึงไม่มีความจำเป็น เพราะในปัจจุบันสื่อมวลชนมีเสรีภาพในการทำหน้าที่ ประเด็นการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมาย

ซึ่งร่างกฎหมายฉบับนี้ขาดการรับฟังความคิดเห็นอย่างทั่วถึงรอบด้าน ในขั้นตอนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีผู้แสดงความคิดเห็น ๑ ท่าน แต่ได้สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นไว้ว่าเห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ควรปรับปรุงการรับฟังความคิดเห็น ออกแบบกระบวนการและประชาสัมพันธ์ไปยังผู้มีส่วนได้เสียและกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ ทั้งองค์กรวิชาชีพสื่อ วิทยุและโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สื่อออนไลน์ และประชาชน เช่น มีการเปิดเวทีสาธารณะ และรับฟังความคิดเห็นออนไลน์ด้วย ประเด็นเนื้อหาของสาระของร่างกฎหมายที่กำหนดให้มีคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชน คณะกรรมการฯ มีสิทธิแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ต่อไปได้ เมื่อพิจารณาเห็นว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจริยธรรมสื่อมวลชนเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย เป็นการให้สิทธิในการร้องทุกข์กล่าวโทษตามกฎหมายหรือไม่ การกำหนดให้มีสภาวิชาชีพสื่อมวลชน ไม่มีความจำเป็นในการคุ้มครองเสรีภาพของสื่อมวลชน ที่มาและโครงสร้างของคณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนไม่ได้ยึดโยงกับองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนและประชาชน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเป็นตัวแทนจากภาครัฐ ให้กรรมการสรรหาและคัดเลือกกันเอง สภาวิชาชีพสื่อมวลชนมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองเสรีภาพในการเสนอข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน และกำกับดูแลการปฏิบัติตามจริยธรรมสื่อมวลชนและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งโดยข้อเท็จจริงจริยธรรมสื่อมวลชนย่อมมีความหมายที่แตกต่างหลากหลาย กำหนดได้ยาก อาจเป็นคุณหรือเป็นโทษ การกำหนดให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพสื่อมวลชนมีหน้าที่และอำนาจกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมสื่อมวลชนของสภาได้ จะเกิดปัญหาในการตีความ พิจารณาว่ากรณีใดฝ่าฝืนจริยธรรมสื่อมวลชนหรือไม่ ขัดต่อศีลธรรมอันดีหรือความสงบเรียบร้อยหรือไม่ ประเด็นความทับซ้อนกับองค์กรวิชาชีพสื่อซึ่งทำหน้าที่กำกับดูแลตนเองอยู่แล้ว ข้อห่วงใยการนำเสนอข่าวสารที่เป็นการวิพากษ์วิจารณ์หรือแสดงความเห็นแย้งกับฝ่ายรัฐบาลซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจรัฐ ประเด็นการกำหนดให้มีคณะกรรมการจริยธรรม มีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบและพิจารณาเกี่ยวกับการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจริยธรรมสื่อมวลชนและสั่งลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจริยธรรมสื่อมวลชน การกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมสื่อมวลชนยังไม่มีความละเอียดที่ชัดเจน ยังไม่มีเครื่องมือที่จะชี้วัดหรือตรวจสอบจริยธรรมได้อย่างเหมาะสม บทลงโทษกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจริยธรรมสื่อมวลชน มีโทษตักเตือน ภาคทัณฑ์ ตำหนิโดยเปิดเผยต่อสาธารณชน ไม่แตกต่างจากองค์กรวิชาชีพสื่อที่มีอยู่ในปัจจุบัน ประเด็นอื่น ๆ เช่น เสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประเด็นว่าสื่อมวลชนย่อมมีทั้งดีและไม่ดี โดยมีประธานรัฐสภาและรองประธานรัฐสภา ผลัดเปลี่ยนกันดำเนินการประชุม

นายธนกร วังบุญคงชนะ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ตอบชี้แจงว่าไม่มีการเข้าไปแทรกแซงหรือกำกับดูแลสื่อ แต่เป็นการส่งเสริมจริยธรรมในการทำงานของสื่อมวลชนที่นำเสนอข่าวสารต่อประชาชน โดยสื่อมวลชนตามกฎหมายนี้เป็นสื่อที่นำเสนอข่าวสารไปยังประชาชน ไม่เกี่ยวข้องกับการแสดงความคิดเห็น โดยไม่แสวงหากำไรในโซเซียลมีเดีย ประเด็นนายกรัฐมนตรีได้รับทราบเรื่องกฎหมายฉบับนี้เพราะมีการเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ๔ ครั้ง ประเด็นว่าจะรับหลักการหรือไม่เป็นดุลพินิจของสมาชิกฯ

รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ตอบชี้แจงว่ากรมประชาสัมพันธ์เป็นเลขานุการในการจัดทำร่างกฎหมายฉบับนี้ตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ เมื่อปี ๒๕๖๑ ได้นำร่างกฎหมายไปรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องใน ๔ ภูมิภาค มีผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นทั้งสิ้น ๖๒๗ คน เมื่อนำเผยแพร่ในเว็บไซต์ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย มีผู้แสดงความคิดเห็น ๑๐๘ คน ซึ่งกรมประชาสัมพันธ์ได้นำข้อสังเกตมาดำเนินการอย่างรอบคอบ

